

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 769/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Karolom Vlasákom, Jilemnického 2, Trenčín, vo veci namietaného porušenia jej vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co 275/2014 z 10. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 275/2014 z 10. decembra 2014 (ďalej len „namietaný rozsudok“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného pred Okresným súdom Prievidza (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 5/2012, ktorého predmetom bolo vysporiadanie vzťahov k motorovému vozidlu. Porušenie svojich práv videla sťažovateľka v rozpore právneho záveru okresného súdu s jeho skutkovými zisteniami, v neurčitosti a nevykonateľnosti výroku rozsudku a v arbitrárnosti namietaného rozsudku krajského súdu, ktorý len prevzal závery okresného súdu bez vysporiadania sa s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky.

3. V sťažnosti uviedla, že „... Rozsudok súdu je podľa názoru sťažovateľky nezrozumiteľný, keď sa v ňom uvádza, že účastníci uzatvorili ústnu, resp. konkludentnú zmluvu. Každý z uvedených spôsobov uzatvorenia zmluvy je originálny, vyznačuje sa istými prejavmi a nemožno ich stotožňovať ani zamietat'. Ak súd uviedol nejednoznačný spôsob uzatvorenia zmluvy, jeho rozhodnutie z tohto dôvodu možno považovať za nepreskúmateľné a nejednoznačné...“

V neposlednom rade sťažovateľka poukazuje na nevykonateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa vzhľadom na poradie jeho výrokov v petite ako aj na to, že takýmto rozhodnutím bola sťažovateľka prakticky zbavená vlastníckych práv bez náhrady. Nevykonateľnosť spočíva v tom, že súd v prvom výroku petitu rozhodol o zániku spoluvlastníctva, ktoré zaniklo právoplatnosťou a vykonateľnosťou rozhodnutia, pričom nie je zrejmé, komu druhým výrokom nariaduje predaj vozidla. Ak nie je rozhodnuté inak, predat' vozidlo môžu iba vlastníci, tých však súd predchádzajúcim výrokom vlastníctva zbavil. V danom prípade nastala pochybnosť o tom, komu vlastne vozidlo patrí, kto má právo ním disponovať a uzatvárať zmluvu o jeho predaji, ak účastníkov súd vlastníctva zbavil už prvým výrokom. Nemožno ani predvídať, či sa vozidlo podarí skutočne predat', resp. za aký čas. Sťažovateľka bola zbavená vlastníctva k vozidlu a nevie kedy a či bude mať náhradu za vozidlo. Takéto rozhodnutie preto považuje za neurčité a nevykonateľné.

Napriek uvedeným nedostatkom rozhodnutia sp. zn. 16 C/5/2012-309, odvolací súd len prevzal závery súdu prvého stupňa bez toho, aby sa riadne vysporiadal s argumentáciou navrhovateľky uvedenou v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorú argumentáciu nemohla použiť v konaní pred súdom prvého stupňa, nakoľko otázka uzatvorenia ústnej dohody nebola predmetom tvrdenia účastníkov ani dokazovania. Vo svojom odôvodnení odvolací súd na podstatné a právne významné dôvody odvolania navrhovateľky neodpovedal, uviedol iba právnu teóriu a konštatoval a stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa.“

4. Právomoc ústavného súdu konať sťažovateľka zdôvodnila vyčerpaním všetkých opravných prostriedkov, ktoré jej zákon poskytuje a na ktorých použitie sťažovateľka bola oprávnená. V danom prípade to bolo odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 275/2014-341 z 10. decembra 2014. Vzhľadom na platnú judikatúru a vzhľadom na takzvanú inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v nadväznosti na § 237 ods. 1 písm. f) OSP nepodala dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právoplatným rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co/275/2014-341, zo dňa 10.12.2014, bolo porušené vlastnícke právo sťažovateľky, ktoré právo jej zaručuje čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, ktoré právo jej zaručuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 Co/275/2014-341, zo dňa 10.12.2014 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd Trenčín je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 355,73 €...“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 275/2014 z 10. decembra 2014, ktorým ako vecne správny potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 5/2012 zo 6. februára 2014.

10. Pokiaľ sťažovateľka vytýka krajskému súdu arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia, ktoré krajský súd podľa jej názoru dostatočne neodôvodnil a nevysporiadal sa s jej relevantnými odvolacími námietkami, z odôvodnenia rozsudku

krajského súdu vyplýva, že sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa o nadobudnutí výlučného vlastníctva motorového vozidla sťažovateľkou dňom uzavretia kúpnej zmluvy (6. marca 2006), ako aj s následným vznikom podielového spoluvlastníctva k vozidlu poukazom na správne vyhodnotenie časových a vecných súvislostí okresným súdom. Svoj záver podporil výkladom § 133 ods. 1 a § 136 ods. 1 Občianskeho zákonníka a zdôraznením teórie dôkazného bremena a uviedol, že *„súd prvého stupňa správne vysporiadal s dôkazným bremenom a bremenom tvrdenia a správne v kontexte jednotlivých logických súvislostí nakoniec uzavrel, že je to odporca, ktorý preukázal, že medzi účastníkmi došlo k ústnej dohode, resp. konkludentnej dohode o vzniku podielového spoluvlastníctva k predmetnému motorovému vozidlu. Je pritom nutné zdôrazniť, že sa jedná len o nepriame dôkazy, avšak v rámci jednotlivých časových a logických udalostí, tieto dávajú dostatočný podklad k záveru o vzniku podielového spoluvlastníctva k predmetu sporu.“*

11. Ďalej krajský uviedol, že *„Pokiaľ sa navrhovateľka nestotožnila s skutkovým stavom tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa na čo poukazovala vo svojom odvolaní, tu odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvého stupňa sa dôsledne vyporiadal s jednotlivými účastníckymi svedeckými výpoveďami ako aj listinnými dôkazmi a v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so skutkovým stavom tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa v náväznosti na § 219 ods. 2 O. s. p. a zároveň naňho v celom rozsahu poukazuje, pričom jeho odôvodnenie je logické, presvedčivé a má oporu vo vykonanom dokazovaní.“*

12. Ústavný súd na margo námietok sťažovateľky konštatuje, že nie je skutkovým súdom, a preto v intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov posúdil len to, či napadnuté rozhodnutie krajského súdu je ústavne udržateľné, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnené a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných (podzákonných) noriem (m. m. I. ÚS 23/2010). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa

vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

13. Ústavný súd vo svojich viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

14. Krajský súd v namietanom rozhodnutí dal potrebnú odpoveď na odvolacie námietky sťažovateľky, keď vyvrátil jej tvrdenie o možnosti aplikácie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 93/99 a potvrdil jednoznačné preukázanie tvrdených skutočností protistranou sťažovateľky. Nespokojnosť sťažovateľky s právnym posúdením veci všeobecným súdom tak sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08, I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012 a iné) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

15. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval

ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Krajský súd dostatočným spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené tvrdenia a svoje rozhodnutie o potvrdení prvostupňového rozhodnutia náležite odôvodnil spôsobom zodpovedajúcim požiadavkám ustanovenia § 157 ods. 2 OSP v spojení s § 211 ods. 2 OSP.

16. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi označeným rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, predloženú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považoval za zjavne neopodstatnenú.

17. Prihliadnuc zároveň na námietku sťažovateľky o neurčitom a nevykonateľnom (zmätočnom) výroku namietaného rozsudku, ktorú v odvolacom konaní neuplatnila, poukazuje ústavný súd na to, že v zmysle § 142 ods. 1 štvrtej vety Občianskeho zákonníka v prípade zrušenia spoluvlastníctva a jeho vysporiadania nariadením predaja a rozdelením výťažku podľa podielov dochádza k zániku spoluvlastníctva až dňom, v ktorom dôjde k predaju veci. Do tohto okamihu môžu spoluvlastníci nakladať so svojimi podielmi napriek tomu, že už bolo súdom rozhodnuté o zrušení a vypořiadaní ich podielového spoluvlastníctva. Súdnym rozhodnutím o zrušení podielového spoluvlastníctva nariadením predaja spoločnej veci vzniká len exekučný titul a predaj sa uskutočňuje spôsobom predpokladaným ustanoveniami § 189 a nasl. Exekučného poriadku. Návrh na exekúciu môže podať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov a exekútor postupuje podľa ustanovení o predaji, v danom prípade hnutelnej veci. Ak sa vec nepodarí predat' a súd exekúciu zastaví, všetky doterajšie spoluvlastnícke vzťahy zostávajú zachované.

18. K tvrdeniu sťažovateľky o vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov ústavný súd zdôrazňuje s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

19. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05).

20. Ústavný súd tak k tvrdeniu sťažovateľky týkajúcej sa vyčerpania všetkých opravných prostriedkov dáva do pozornosti, že na posúdenie otázky, či by mohli byť dané dovolacie dôvody [najmä dôvody zakotvené v § 237 ods. 1 OSP, osobitne v § 237 ods. 1 písm. f) OSP], je oprávnený výlučne najvyšší súd. Prípustnosť dovolania vymedzoval Občiansky súdny poriadok účinný do 30. júna 2016 stanovením jednak určitých objektívnych znakov rozhodnutia [§ 238 OSP (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 OSP (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], jednak objektívnym zadefinovaním závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 OSP. Vzhľadom na to, že na procesné vady konania taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 OSP je dovolací súd povinný prihliadať *ex lege* (§ 242 ods. 1 OSP) vždy – teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané, je opodstatnený záver, že v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania, pozri § 237 ods. 2 OSP) dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je teda potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci (bližšie pozri sp. zn. 3 M Cdo 4/2015 alebo sp. zn. 7 M Cdo 14/2014).

21. Takto ústavou a procesnými predpismi daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona.

22. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany

základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Nie je teda na účastníkovi konania (strane sporu), aby posudzoval, či jeho dovolanie bude alebo nebude úspešné, ale aby predostrel najvyššiemu súdu relevantné právne argumenty. Okrem toho v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (jeho odmietnutia) lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

23. V okolnostiach prípadu (aj s ohľadom na tvrdenia sťažovateľky) potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať kvalifikovane odôvodnené dovolanie proti napadnutému rozsudku svedčí o nevyčerpaní opravného prostriedku, ktorý sťažovateľke zákon na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého použitie bola podľa osobitných predpisov oprávnená. O namietanom porušení práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práv na ochranu majetku vyplývajúcich z čl. 20 ústavy bol teda v prvom rade oprávnený konať najvyšší súd, ktorý mohol v dovolacom konaní prípadné porušenie označených práv aj napraviť. Právomoc najvyššieho súdu tak predchádza právomoci ústavného súdu konať o sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a sťažnosť bolo možné odmietnuť aj pre nedostatok právomoci.

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016